

**STANOWISKO KRAJOWEJ KOMISJI DO SPRAW OCEN ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
W SPRAWIE BUDOWY ZAKŁADU TERMICZNEGO UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW
W KRAKOWIE**

W dniu 23 kwietnia 2010 r. w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska odbyło się posiedzenie Krajowej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko pod przewodnictwem Pana prof. dr hab. inż. Andrzeja Jasińskiego, Zastępcy Przewodniczącego Krajowej Komisji. Przedmiotem spotkania była analiza dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia polegającego na budowie w Krakowie Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów (ZTPO).

I. Wprowadzenie

Planowana inwestycja zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 40 *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z 2004 Nr 257, poz. 2573 ze zm.)* należy do grupy przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których wymagane jest przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w myśl art. 59 ust. 1 pkt 1 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.)*, dalej ustawa OOS, przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W przedmiotowym postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko prowadzonym przez Prezydenta Miasta Krakowa, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie jest organem uzgadniającym warunki środowiskowe planowanego przedsięwzięcia.

Z uwagi na podniesione przez opinię publiczną zarzuty wobec planowanej technologii spalania w oparciu o piec rusztowy, Regionalny Dyrektor w trybie art. 132 ust. 4 ustawy OOS, skierował wniosek do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z prośbą o przekazanie dokumentacji sprawy do rozpatrzenia i zaopiniowania w tym zakresie przez Krajową Komisję do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko.

Do analizy Krajowej Komisji przekazany został raport o oddziaływaniu planowanego przedsięwzięcia na środowisko, sporządzony przez Socotec Polska Sp. z o.o. w październiku 2009r. wraz z aneksem przygotowanym przez Przedsiębiorstwo „Południe II” w lutym 2010r. Dokumenty te zostały opracowane na zlecenie inwestora, Krakowski Holding Komunalny S.A. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie wraz z dokumentacją przekazała również dodatkowe materiały z postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotyczące uwag społeczeństwa oraz stron postępowania, jak również dokument przygotowany przez inwestora zawierający odpowiedzi na uwagi i wnioski zgłoszone przez strony w ramach prowadzonego postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej.

Planowane przedsięwzięcie polega na budowie w Krakowie Zakładu Termicznego Przekształcaniu Odpadów. Zlokalizowane jest w południowej części Krakowa w dzielnicy XVIII – Nowej Hucie, w sąsiedztwie m.in. Huty ArcelorMittal, stacji transformatorowej wysokiego napięcia (GPZ Wanda), oczyszczalni ścieków Kujawy, czynnego składowiska popiołów i żużli elektrociepłowni Kraków oraz terenów przeznaczonych na projektowany odcinek drogi krajowej S7.

W pierwszej części posiedzenia Pani Małgorzata Mrugała, Dyrektor Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Krakowa przedstawiła informacje na temat przebiegu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia.

Informacje dotyczące planowanej inwestycji przedstawił Pan Marek Jaglarz, Prezes Zarządu Krakowskiego Holdingu Komunalnego S.A., który zaprezentował założenia krakowskiego systemu gospodarki odpadami oraz rolę w nim projektowanego zakładu termicznego przekształcania odpadów. W swoim wystąpieniu wskazał, że Program Gospodarki Odpadami (PGO) w Krakowie został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko oraz, że przeprowadzona została analiza wielokryterialna potencjalnych lokalizacji przedmiotowej inwestycji. Podkreślone zostało również, że w ramach konsultacji społecznych prowadzonych dla PGO oraz w wyniku dodatkowych działań informacyjnych społeczeństwo było informowane o planowanych działaniach związanych z programem, w tym również z planami dotyczącymi budowy ZTPO.

Następnie, Pan Jerzy Wertz, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie, właściwy w sprawie uzgodnienia warunków środowiskowych planowanej inwestycji, wyjaśnił przyczynę skierowania sprawy do rozpatrzenia przez Krajową Komisję do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko. Podyktowane to było potrzebą dodatkowej opinii dla planowanej inwestycji wynikającą z licznych uwag zgłaszanych w postępowaniu administracyjnym, nie tylko w ramach udziału społeczeństwa, ale również przez strony postępowania, przede wszystkim w odniesieniu do wybranej technologii.

W imieniu wykonawcy raportu, firmy Socotec Polska Sp. z o.o., głos zabrał Pan dr Ryszard Strzelecki, który przedstawił założenia wyboru lokalizacji oraz technologii dla planowanej inwestycji. Omówił główne elementy technologiczne wybranego systemu termicznego przekształcania odpadów wraz z proponowanymi rozwiązaniami w zakresie oczyszczania spalin.

Następnie, Pan prof. dr hab. inż. Janusz Mikula, reprezentujący Przedsiębiorstwo „Południe II”, przedstawił informacje na temat przygotowanego aneksu stanowiącego uzupełnienia i wyjaśnienia do raportu o oddziaływaniu na środowisko, o które zwrócił się postanowieniem Prezydent Miasta Krakowa. Przygotowane w aneksie porównanie propozycji rozwiązań technicznych z wymogami prawa krajowego, wspólnotowego oraz Dokumentu Referencyjnego dotyczącego Najlepszych Dostępnych Technik dla spalania odpadów wydane przez Komisję Europejską, wskazało, że rozwiązania, które zostaną zastosowane przy realizacji i eksploatacji przedmiotowej instalacji odpowiadają warunkom Najlepszej Dostępnej Techniki (BAT).

Na posiedzenie Krajowej Komisji przygotowany został koreferat do dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko, zawierający analizę wybranej technologii spalania odpadów i dotrzymania przez tę instalację standardów ochrony środowiska. Analizę tę sporządził Pan dr inż. Piotr Manczarski.

W swoim wystąpieniu koreferent ocenił m.in. kompletność informacji, na podstawie których można określić znacząco negatywne oddziaływanie planowanej inwestycji na środowisko. Stwierdził, że raport spełnia większość wymagań formalnych i merytorycznych wynikających z przepisów. Wskazał jednak, że dokument ten wymagał uzupełnień, których zakres został określony w postanowieniu Prezydenta Miasta Krakowa. W opinii koreferenta raport po uzupełnieniach zawartych w aneksie, który został przygotowany w oparciu o to postanowienie, spełnia wymogi formalne, gdyż zawiera wszystkie niezbędne elementy, o których mowa w art. 66 ustawy OOS. Wskazał jednak, że informacje przedstawione w raporcie nie uwzględniają analiz oddziaływań skumulowanych planowanego przedsięwzięcia z przewidywaną budową trasy S-7 m.in. na powietrze atmosferyczne, czy klimat akustyczny, i zagadnienie to powinno zostać przeanalizowane na etapie ponownej oceny oddziaływania na środowisko planowanej inwestycji w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę.

Koreferent podkreślił również, że przed przystąpieniem do eksploatacji zakładu termicznego przekształcania odpadów wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego. Wskazał przy tym, że wymagane dla instalacji pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza będzie wymagało przeprowadzenia postępowania kompensacyjnego, w myśl art. 226

ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Obowiązek ten wynika z art. 225 ust. 1 tej ustawy, zgodnie z którym wydanie pozwolenia na emisję dla nowo budowanej instalacji na obszarze, na którym zostały przekroczone standardy jakości powietrza, jest możliwe, jeżeli zostanie zapewniona odpowiednia redukcja ilości wprowadzanych do powietrza gazów lub pyłów powodujących naruszenia tych standardów, wprowadzanych z innych instalacji usytuowanych na tym obszarze. Redukcja ta powinna być na poziomie o co najmniej 30% większym niż ilość gazów lub pyłów dopuszczonych do wprowadzania do powietrza z nowo zbudowanej instalacji ZTPO – wg art. 225 ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska*. W przypadku braku możliwości osiągnięcia redukcji na tym poziomie planowana instalacja nie uzyska pozwolenia zintegrowanego i nie będzie możliwa jej eksploatacja.

Koreferent w swoim wystąpieniu omówił również kwestie wybranej technologii spalania odpadów. Stwierdził, że proponowane rozwiązania techniczne instalacji termicznego przekształcania odpadów, tj. spalanie w piecach z paleniskiem rusztowym, spełniają wymagania Najlepszej Dostępnej Techniki, a jednocześnie są rozwiązaniami sprawdzonymi w praktyce i powszechnie stosowanymi. Z wymaganiami BAT zgodne są również zalecane w raporcie rozwiązania w zakresie systemu oczyszczania spalin oraz gospodarki odpadami.

Po zaplanowanych wystąpieniach odbyła się dyskusja otwarta, w której uczestniczyli: Pan Jerzy Wertz, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie, Pan Wiesław Starowicz, Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa, Pani Małgorzata Mrugała, Dyrektor Wydziału Kształtowania Środowiska, Urzędu Miasta Krakowa, przedstawiciele inwestora, m.in. Pan Marek Jaglarz, Prezes Zarządu Spółki Krakowski Holding Komunalny S.A. i Pan dr Marcin Pchalek, pełnomocnik inwestora, przedstawiciele wykonawcy raportu, firmy Socotec Polska Sp. z o.o., Pan dr Ryszard Strzelecki, oraz przedstawiciele wykonawcy aneksu, Przedsiębiorstwa „Południe II”, Pan prof. dr hab. inż. Janusz Mikula, Pan dr inż. Piotr Manczarski – koreferent, Pan Jerzy Ziaja, Prezes Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Recyklingu, przedstawiciele organizacji społecznych: Stowarzyszenia „Zielona Mogiła”, Stowarzyszenia „Tak dla rozwoju Mogiły”, Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedli Mogiła i Lesisko oraz Miłośników Ziemi Mogiłskiej, Rady Dzielnicy XVIII w Krakowie, Stowarzyszenia Małopolskie Centrum Edukacji oraz członkowie Krajowej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko. Ponadto, uczestnikami części otwartej posiedzenia byli przedstawiciele NFOŚiGW oraz JASPERS, Departamentu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Departamentu Gospodarki Odpadami w Ministerstwie Środowiska.

W trakcie dyskusji podniesione zostały kwestie stosowanych w Polsce metod gospodarowania odpadami. Przedstawiciele stowarzyszeń przeciwnych budowie przedmiotowej instalacji, poddali w wątpliwość zasadność proponowanej lokalizacji przedsięwzięcia i poprawność przedstawionej w raporcie wielokryterialnej analizy wariantów lokalizacyjnych. Zwrócili również uwagę na brak uwzględnienia analiz oddziaływań skumulowanych i wpływu na środowisko projektowanej trasy S7. Przedstawiciele inwestora, wykonawców raportu i jego aneksu oraz przedstawiciele mieszkańców popierających planowaną inwestycję, uzasadniali konieczność budowy projektowanej instalacji, słuszności wyboru jej lokalizacji i braku uzasadnienia dla protestów wobec jej realizacji. Podczas dyskusji poruszony został także problem braku zaleceń w zakresie sporządzania analiz oddziaływań skumulowanych planowanych przedsięwzięć, wymaganych w raportach o oddziaływaniu na środowisko.

Po zakończeniu dyskusji Przewodniczącemu Krajowej Komisji zostały przekazane materiały dotyczące zagrożeń związanych z realizacją planowanej instalacji oraz mapa ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa przedstawiająca stan środowiska miasta.

Posiedzenie dotyczące przedmiotowej sprawy było ostatnim posiedzeniem Krajowej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko w składzie powołanym Decyzją Ministra Środowiska nr 9 z dnia 18 kwietnia 2008 r. wydanej na podstawie art. 395 ust. 2 *ustawy z dnia 27*

kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 Nr 25, poz. 150 ze zm.). Z tego też względu Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, Pan Michał Kielsznia, podziękował członkom Krajowej Komisji za czynny udział w jej pracach i poinformował, że nowy skład Krajowej Komisji zostanie wkrótce powołany Zarządzeniem Generalnego Dyrektora, na podstawie art. 132 ust. 2 ustawy OOS.

II. Stanowisko Krajowej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko

Na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji oraz w wyniku dyskusji z udziałem wszystkich zainteresowanych, Krajowa Komisja do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko przyjmuje następujące stanowisko:

1. Planowana inwestycja będzie stanowiła realizację prowadzonego w Krakowie Programu Gospodarki Odpadami.
2. Pozytywnie należy ocenić wybrany i opisany w raporcie oraz w jego aneksie system termicznego przekształcania odpadów wraz z proponowanymi rozwiązaniami w zakresie oczyszczania spalin. Wybrana technologia procesu termicznego przekształcania odpadów w oparciu o kocioł z paleniskiem rusztowym, jak również technologia systemu oczyszczania spalin odpowiada najlepszemu stanowi techniki. Ponadto jest rozwiązaniem zapewniającym wypełnienie obowiązujących w prawie wspólnotowym i krajowym wymagań w zakresie spalania odpadów i gwarantującym pełne bezpieczeństwo ekologiczne ze strony planowanej inwestycji.
3. Z uwagi na ustawowo określone zadania Krajowej Komisji w zakresie monitorowania jakości przeprowadzanych procedur ocen oddziaływania na środowisko, należy zwrócić uwagę na przedstawione w poniższych punktach elementy dokumentacji OOS, które wymagają szczegółowej weryfikacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie:
 - 1) Raport o oddziaływaniu na środowisko planowanej inwestycji powinien jednoznacznie wskazywać wszystkie założenia, które stanowiły podstawę przy wyborze lokalizacji planowanego przedsięwzięcia, także kryteria przestrzenne i przyrodnicze. Powinien zawierać opis wariantów lokalizacji i kryteriów ich wyboru, które były analizowane we wcześniejszych dokumentach, poddanych strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko oraz powinien zawierać stosowne uzasadnienie wyniku dokonanej analizy wielokryterialnej.
 - 2) Zarówno raport jak i jego uzupełnienia zawierają nieścisłości w zakresie inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w obrębie planowanej lokalizacji. Przedstawiona w materiałach uzupełniających metodyka ustalania składu gatunkowego zwierząt występujących w danych lokalizacjach, nie stanowi powszechnie uznanego, naukowo wiarygodnego, standardu metodycznego inwentaryzacji przyrodniczej. Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej zawierają błędy wynikające z nieścisłości merytorycznych oraz zastosowanej metodyki (informacje nt. pustulki, łączaka i bielika).
 - 3) Koniecznym jest przeanalizowanie kwestii oddziaływań skumulowanych planowanego przedsięwzięcia z istniejącym zagospodarowaniem terenów sąsiednich oraz planowanych inwestycji (m.in. trasy S7). W przypadku braku możliwości przedstawienia danych ilościowych dotyczących oddziaływań skumulowanych należy przedstawić dane jakościowe tych oddziaływań, zwłaszcza w odniesieniu do istniejącego wzdłuż Wisły korytarza przewietrzającego miasta, istniejącego i planowanego zagospodarowania terenów.

4. Konieczne jest przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę, ze względu na potrzebę uszczegółowienia określonych elementów technicznych i ich wpływu na środowisko, planowanego w Krakowie systemu termicznego przekształcania odpadów.
5. Z uwagi na ogólne przedstawianie w raportach zagadnień dotyczących skumulowanych oddziaływań planowanych przedsięwzięć z istniejącymi oraz innymi projektowanymi inwestycjami, należy wskazać na potrzebę przygotowania krajowych wytycznych, które przybliżą kwestie oddziaływań skumulowanych, niezwykle istotnych w procedurze oceny oddziaływania na środowisko wymaganej przepisami wspólnotowymi. Wytyczne te, oparte na praktykach stosowanych w krajach Unii Europejskiej, jak również nawiązujące do wytycznych i publikacji poświęconych problematyce skumulowanych oddziaływań wydanych przez Komisję Europejską, określają założenia do przygotowywania analiz możliwych oddziaływań skumulowanych.

Odpowiadając na wniosek skierowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie, Krajowa Komisja pozytywnie ocenia wybraną technologię dla projektowanego w Krakowie Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów.

Poruszona na posiedzeniu kwestia jakości dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko – raportu oraz jego aneksu, nie została wskazana we wniosku przekazanym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie.

Jednakże Krajowa Komisja pragnie wskazać, że jako organ opiniodawczo-doradczy Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska jest zobowiązana do monitorowania funkcjonowania systemu ocen oddziaływania na środowisko, i w związku z tym jest również zobowiązana do stałego podkreślania roli jakości raportów o oddziaływaniu na środowisko w procesie przygotowania inwestycji. Raporty stanowią podstawę przy wydawaniu, przez właściwe do tego organy ochrony środowiska, postanowień uzgadniających oraz decyzji środowiskowych. Z kolei decyzje środowiskowe stanowią dokumentację potwierdzającą wypełnienie regulacji Dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne. Z tego względu zagadnienia analizowane i przedstawiane w raportach o oddziaływaniu na środowisko powinny zostać opisane dokładnie i jednoznacznie, ponieważ ich jakość decyduje o jakości wydanej na ich podstawie decyzji środowiskowej.

W związku z powyższym koniecznym jest dokładne przeanalizowanie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie problemowych kwestii wskazanych w trakcie posiedzenia, zarówno podczas części otwartej, jak i zamkniętej. Dotyczy to przede wszystkim kryteriów przy wyborze lokalizacji planowanej inwestycji, prawidłowości przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej oraz, stosownie do możliwości techniki i współczesnej wiedzy, przygotowania analiz oddziaływań skumulowanych. Procedura oceny oddziaływania na środowisko ma umożliwić realizację inwestycji zgodnie z wymogami przepisów krajowych i unijnych, dlatego też raport o oddziaływaniu na środowisko wraz z jego aneksem, powinien zawierać wymagane przepisami informacje na temat planowanego przedsięwzięcia i jego wpływu na środowisko.

**Zastępca Przewodniczącego
Krajowej Komisji do Spraw Ocen
Oddziaływania na Środowisko**
prof. dr hab. inż. Andrzej Jasiński